AARHUS
UNIVERSITET

Læse- og skriveteknologi anno 2019
Hvad er der af nye teknologier og programmer/apps – og i hvilken retning udvikler teknologien sig

- Erik Arendal
  - era@au.dk
- Rådgivnings- og støttecentret, Aarhus Universitet
  - Tidligere:
    - Hjælpemiddelinstituttet og Socialstyrelsen

Agenda

- Rådgivnings- og støttecentret, Aarhus Universitet
  - Specialpædagogiske støttemuligheder/SPS
  - SPS til ordblinde elever/studerende
  - Programmer og hardware
- Læse- og skriveteknologi - LST
  - LST – en definition
- Et eksempel - computerbaseret
  - Oplæsning, ordforslag, talegenkendelse og OCR
- Et aktuelt ”overblik” over LST
- APPS på tablet/smartphone
- Retningen for udvikling af LST

AARHUS
UNIVERSITET

Rådgivnings- og støttecentret / RSC - og SPS enheden på en uddannelse

- RSC består af to faglige enheder
  - Læse- og skrivevejledning
    - Dysleksi/ordblindhed
  - Pædagogisk psykologisk uddannelsesrådgivning
    - Diagnosticeret psykisk elle neurologisk lidelse
- Specialpædagogiske støttemuligheder/SPS
  - SPS enhed/vejleder på alle ungdoms-, og videregående uddannelse
  - Bred vifte at støttemuligheder
- SPS til ordblinde elever og studerende
  - Hardware: Startpakke (PC), hånd- og penskannere
  - Software – fra efterår 2019 (på vej!)
    - AppWriter (Mac, PC, Tablet, smartphone)
    - Tillægsprodukter: Dictus, FineReader m.m.
  - Færdiguddannede kan fra studiet være vant til:
    - Windows: CD-Ord eller AppWriter
    - Mac: IntoWords eller AppWriter

Læse- og skriveteknologi – en definition

LÆSE- OG SKRIVETEKNOLOGI			
HARDWARE		SOFTWARE	
		Grundlæggende LST-funktioner	**Almene stilladserende LST-funktioner, fx**
Computer	→		
Tablet		Oplæsning	Stavekontrol
Smartphone		Ordforslag	Grammatikkontrol
Skanner		Talegenkendelse	Søgefunktion
		OCR-behandling	Ordbogsfunktion
			Oversætterfunktion

Figur 4.0.1. Figuren illustrerer begrebet læse- og skriveteknologi som et samspil mellem software og hardware. Softwaren består dels af de grundlæggende LST-funktioner, dels af almene programfunktioner. Hardwaren og dens tilknyttede styresystem afgør, hvilke software-funktioner der kan anvendes.

Ref: Uddannelse og skriftsprogsvanskeligheder, 2016

Et eksempel – på computer
AppWriter til Windows og Cloud (Google Chrome)

- De 4 grundlæggende LST funktioner:
- Oplæsning
  - Internet, PDF, Word, Google Docs m.m.
- Ordforslag
  - Word, Google Docs, internet m.m.
- Talegenkendelse
  - Google Docs
- OCR genkendelse
  - Billede til tilgængelig digital tekst

AARHUS
UNIVERSITET

Nyhed til Mac- afløser for IntoWords - CD-Ord til Mac

CD-ord til Mac minder meget om CD-Ord til Windows.
Der er oplæsning på internettet, i PDF filer, Word m.m.
Ligeledes er der ordforslag som vi kender det fra CD Ord til Windows. Der er indlagt mulighed for at bruge de fagordlister MV-Vitec har udviklet, ligesom der er mulighed for at udvikle egne fagordlister.
Der er ved ordforslag ligeledes ”jokertegn” som ved CD-Ord der giver støtte til at skrive fx b*ti#

AARHUS
UNIVERSITET

Læse- og skriveteknologi - et aktuelt blik

Funktion/ Platform	Oplæsning	Ordforslag	Talegenkendelse	Skanning/OCR
PC-programmer Windows	Office 365 CD-ORD AppWriter ViTal ClaroRead Natural Reader (engelsk)	CD-ORD AppWriter ViseOrd	Office 365 (engelsk) Dictus (dansk) Dragon naturally speaking (engelsk) Tal til Windows (Ordblindelab)	CD-ORD (Skanread) AppWriter ViTex Scan2Text FineReader
Mac OS	MacOS oplæserstemmer IntoWords/ CD-Ord til Mac AppWriter Vitre ClaroRead	IntoWords/CD-Ord til Mac AppWriter Vitre	MacOS diktering Dragon Dictate (engelsk)	FineReader CD-Ord til Mac AppWriter ViTre Prizmo
iOS iPhone/iPad	iOS oplæserstemmer AppWriter (+ tastatur) IntoWords (+ tastatur) VoiceDream Reader	AppWriter (+tastatur) IntoWords (+ tastatur) Gboard m.fl	iOS diktering Dragon dictation Google oversæt Gboard Tal til Windows	AppWriter IntoWords Prizmo Office Lens
Android smartphones/tablets	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (+tastatur) Gbord	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (+ tastatur) Google tastatur/Gboard m.fl.	AppWriter (+ tastatur) Google tastatur/Gboard m.fl. Tal til Windows	IntoWords (+ tastatur) AppWriter (app) Google oversæt Office Lens m.fl.
On line – Google Chrome	IntoWords (Cloud) AppWriter (Cloud) Adgangforalle Read&Write (Chrome) m.fl. Google translate	IntoWords AppWriter	AppWriter Google docs Google translate	IntoWords AppWriter Google docs (Robobraille) Diverse OCR programmer

05.46 ons. 27. nov.
89 %
IntoWords
AppWriter
Skrivestøtte
Skolestil
vBookz PDF
Voice Dream
Bøger
Ordbogen
Oversæt
Talegenkendelse
Nota Bibliotek
Ocr
Skriv og Læs
RemoteMo...
Docs
Chrome
Tal Til Windows
2

Apps – eksempler (iPad/iPhone)

- AppWriter – App og tastatur
  - Oplæsning af PDF og tekstdokumenter
  - Skrivning med ordforslag og talegenkendelse
  - Tastatur med oplæsning, ordforslag, talegenkendelse i andre tekstprogrammer
- Voice Dream Reader
  - Oplæsning med mange indstillinger
- Nota bibliotek
  - Nota bogsoplæsning fra smartphone
- Google Oversæt
  - OCR/billedlæser, oplæsning, sprogoversætter/samtale
- Tal til Windows (fra Ordblindelab)
  - Indtaling fra smartphone til Windows PC (”alle” steder)

Hvilken retning udvikler teknologien sig på LST-området

- Standard i styresystemerne
  - Oplæsning, talegenkendelse, (ordforslag)
- Netbaseret og on-line
  - AW og IntoWords Cloud
- Tilgængelig og brugervenligt
- Smartphones og personlig teknologi
- Fortsat bedre kvalitet
  - Kunstig intelligens – og anden ny teknologi
    - Naturlige oplæsningsstemmer
    - Talegenkendelse, ordforslag
  - Standard i kommercielle produkter (Google Home m.fl)

AARHUS
UNIVERSITET

Tak for nu

- Vi ses på Ordblinde og it-konferencen
- 16. april 2020 i Middelfart

ORDBLINDE- OG IT-KONFERENCEN 2020

Computere, tablets og smartphones
National og international viden og praksis
Læse- og skriveteknologi
Børn, unge og voksne i læse- og skrivevanskeligheder
Læring og inklusion i skole og uddannelse
Pædagogisk og didaktisk anvendelse

16. april 2020, Milling Hotel Park, Middelfart

Er du
- underviser, læsevejleder eller læsekonsulent i grundskolen
- læsevejleder eller underviser på en ungdomsuddannelse
- voksenunderviser
- anden fagperson inden for uddannelsesområdet?

Sæt X i kalenderen til den næste ordblinde og it-konference, der finder sted i foråret 2020.

Vi arbejder lige nu med programmet, og hvis du har ideer til indhold, er du velkommen til at kontakte: Erik Arendal, era@au.dk, telefon +45 51 33 51 86.

Læs mere på **www.konferencer.au.dk/ordblindeogit2020**, hvor programmet bliver lanceret i efteråret 2019. Eller følg os på Facebook på: **@raadgivningsogstoetteoentret**

Konferencen arrangeres af Rådgivnings- og støttecentret ved Aarhus Universitet i samarbejde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet/UVM, Nota, Nationalt Videncenter for Læsning og Ordblindeforeningen i Danmark.